

SUMMARY

Vasiutina Tetiana. Organizational and technological support of future primary school teachers preparation for the implementation of the content of natural and civic education.

The features of organizational and technological support for the preparation of students specialization 013 "Primary Education" for the research activities through such components as the effective organization of distance learning and research activities of students is highlighted in the article.

The topics of classes and features of student work organization during the study of educational components "Fundamentals of Science and Civic Education", "Methods of teaching natural education", "Methods of teaching education "Civic and historical", where the educational process was carried out using modern educational platforms and digital applications: "Moodle", "Google Jamboard", "Google Meet", "Art and Culture", "Forms", "Kahoot!", QR codes.

The research work of students as a component of organizational and technological support is characterized in two directions such as educational and scientific-research. The peculiarities of the educational and scientific-research direction implementation, which involves implementation of mandatory research on educational components related to natural and civic education (project, course, bachelor's studies) and related to the author's work in international projects for democracy in the system education is shown. The results of work in the research direction, which was implemented in the organization of research activities of higher education seekers, which is carried out on their initiative and goes beyond the curriculum of educational components, are described.

Key words: organizational and technological support, future primary school teachers, natural and civic education.

УДК 347.63:364.64:37-053.6

Марина Волошенко

Державний університет «Одеська політехніка»

ORCID ID 0000-0003-0940-3829

DOI 10.24139/2312-5993/2022.01/187-198

ДІАГНОСТИЧНИЙ КОМПОНЕНТ РІВНЯ КОМПЕТЕНЦІЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СОЦІОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПИТАННЯХ ПЕРИНАТАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті розглядаються питання формування перинатальної культури здобувачів вищої освіти з метою виховання відповідальних за дитину батьків, які готові усвідомлено виконувати свої батьківські функції. Проведено аналіз результатів діагностичного дослідження, спрямованого на вивчення рівня компетенцій у сфері перинатальної культури здобувачів вищої освіти, виявлення рівня потреб здобувачів вищої освіти в освоєнні нових компетенцій у сфері перинатальної педагогіки та перинатальному розвитку дитини, вивчення змісту й технологій педагогічної освіти в аспекті наявності в ньому контенту перинатальної педагогіки і можливості використання його у вихованні перинатальної культури здобувачів вищої освіти. Визначено критерії дослідження – особистість як суб'єкт соціальних відносин і діяльності, компетенції як здатність якісно досліджувати знання в певній сфері, здатність як позитивне ставлення до діяльності та потребу як спрямованість особистості.

Діагностичний компонент відображав завдання констатувального етапу експерименту, методики вивчення рівня перинатальної культури здобувачів вищої освіти та обґрунтування вибору діагностичних методик. Аналіз теоретико-методологічних проблем перинатальної педагогіки та виховання перинатальної культури здобувачів вищої освіти дозволив актуалізувати питання в галузі перинатального й раннього періоду розвитку, значущості педагогічного просвітництва батьків для формування в них почуття відповідальності за життя і здоров'я дитини.

Ключові слова: рефлексія, перинатальна педагогіка, перинатальна культура, когнітивні, комунікативні, ціннісно-сміслові компетенції.

Постановка проблеми. Сучасна українська сім'я, активно залучена в життя держави, мінімізує загальносімейну діяльність, домашні обов'язки, виховні функції. Заразом зростає потреба батьків повністю реалізуватися у професійної діяльності. Л. Шнейдер, О. Терновська стверджують, що дух цивілізації сьогодні настільки сильний, сповнений спокус і гріховності, що здатний проникати в людські душі через мислимі й немислимі огорожі (Демірджі, 2016, с. 14-19).

У цій ситуації сучасні молоді люди віддають перевагу професійній діяльності, ніж сім'ї, де народжуються справжні цінності любові. Держава дбає сьогодні про те, щоб інститут сім'ї став фундаментом суспільства й гармонійних людських стосунків. Перед суспільством та освітою постає питання про підготовку молоді до сімейного життя, до усвідомленого батьківства, що стає початком оздоровлення населення. За даними дослідження, проблема батьківства в суспільстві загострена низкою чинників – особистісною прихильністю подружжя, економічною залежністю, соціальною незрілістю, відсутністю доброї освіти, що дозволяє усвідомити статус батька в житті нашого суспільства й життя маленької людини, цінність збереження здоров'я дитини, перинатальний період розвитку та її майбутньої життєдіяльності тощо. Однак, ці питання в змісті професійної педагогічної підготовки здобувачів вищої освіти не знаходять належного розкриття, а питання, що стосуються перинатального розвитку дитини та підготовки батьків до відповідального виконання батьківських функцій, залишаються за межами педагогічної освіти.

Професійно-педагогічна освіта є одним із важливих стратегічних напрямів у розвитку суспільства, особистості та професіонала. Її потенціал визначає можливість оздоровити соціальну систему, передати від покоління до покоління цінності, знання сім'ї, батьківства, дитини в житті. Водночас, у педагогічній освіті фактично немає змісту, що визначає виховання перинатальної культури потенційних батьків та почуттів батьківства. Розвиток перинатальної культури як галузі

Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2022, № 1 (115)
наукового знання актуалізують знання про перинатальний розвиток дитини і значущість системи «мати – дитя», що закладається в цей період, обґрунтовують їхню пріоритетність у розвитку особистості.

Педагогічна освіта сучасної молоді – це найефективніший шлях виховання перинатальної культури батьків, проте він мало реалізований у змісті педагогічної підготовки кадрів, попри зазначену актуальність у наукових дослідженнях. У зв'язку з цим **метою дослідження** було обрано розгляд стану даного питання в системі вищої професійної педагогічної освіти.

Студентська молодь, яка здобуває вищу педагогічну освіту, готується стати конкурентоспроможним спеціалістом, навчитися працювати в малому бізнесі, організовувати малі підприємства, тому освоєння перинатальної педагогіки відкриває нові можливості в педагогічній сфері. Крім того, здобувачі вищої освіти – це соціальний прошарок населення, що активно одружується, планує народження дитини, тому освоєння компетенцій у галузі перинатальної педагогіки, виховання їхньої перинатальної культури дозволить формувати новий тип батьків – відповідальних за дитину, готових усвідомлено виконувати свої батьківські функції. На основі вищевикладеного об'єктом діагностики було визначено цю категорію реципієнтів – здобувачі вищої освіти віком 18-22 роки, задля вивчення рівня їхніх компетенцій у питаннях перинатального розвитку дитини як основи виховання перинатальної культури майбутнього спеціаліста та зародження почуття відповідального батьківства. Як реципієнти виступили також матері віком до 25 років, які чекають на дитину, що дозволило зібрати матеріал, який підтверджує необхідність введення у зміст педагогічної підготовки контенту перинатальної педагогіки та виховання перинатальної культури як спеціаліста, так і майбутньої матері.

Методи дослідження. Зважаючи на це, було визначено завдання діагностичного експерименту: вивчення рівня компетенції у сфері перинатальної культури у здобувачів вищої освіти, виявлення рівня потреб здобувачів вищої освіти в освоєнні нових компетенцій у сфері перинатальної педагогіки і перинатального розвитку дитини та виявлення ставлення здобувачів вищої освіти до дитини в пренатальному розвитку. Поставлені завдання вирішувалися такими методами: анкетування, тестування, порівняльний аналіз навчальних планів, бакалаврських програм за напрямками «Соціальна робота» та «Психологія».

Виклад основного матеріалу. Вирішення першого завдання дослідження здійснювалося за допомогою методу анкетування.

Авторський опитувальник був спрямований на вивчення рівня компетенції у сфері перинатальної культури здобувачів вищої освіти. Анкета містила питання соціального та педагогічного плану. Питання соціального плану дозволили вивчити пріоритети здобувачів вищої освіти у виборі кар'єри чи сім'ї, готовності планувати народження дитини. Питання педагогічного плану були орієнтовані на вивчення компетенцій у сфері перинатального та раннього періоду розвитку дитини, значимості батьків у збереженні здоров'я дитини, їхньої відповідальності за виконання своїх обов'язків, потреби до відкриття нових знань для подальшої кар'єри та самоосвіти, здатностей рефлексувати рівень своїх компетенцій, способів професійної діяльності, способів установалення системи взаємодій із дитиною в перинатальний та ранній період її життя.

Друге завдання дослідження, яке було спрямоване на виявлення рівня потреб здобувачів вищої освіти в освоєнні нових компетенцій у сфері перинатальної педагогіки і перинатального розвитку дитини, способів самоосвіти в пізнанні й установаленні системи відносин «мати та дитя», реалізовано за допомогою авторського тесту-опитувальника, тесту «Я і моя дитина», «Вільний малюнок» (М. Ланцбург). Тест-опитувальник був спрямований на виявлення ступеня виразності потреби особистості в досягненні успіху в будь-якій діяльності, зокрема в самоосвіті та навчанні. Він містив 23 твердження, з якими респондентам потрібно було погодитися чи не погодитися. Ці твердження були модифіковані під напрям дослідження.

Тести дали змогу уточнити отримані дані анкет, виявити на рівні образів та уявлень здобувачів вищої освіти обізнаність про роль матері в розвитку дитини в перинатальний період, про значимість триадних відносин – «мати – дитина – батько», від яких залежить характер емоційної прихильності й рівноправної взаємодії батьків та дітей. Тести лише на рівні діагностики вже дали можливість здобувачам вищої освіти усвідомити значущість батьківства.

Графічний тест: «Я і моя дитина». Мета даного тесту полягала у виявленні ставлення здобувачів вищої освіти до дитини на пренатальному етапі розвитку, готовність вступити в нову фазу розвитку – педагог, батько (мати, батько), здатність до рефлексії у сфері перинатальної культури та раннього виховання дітей. Респондентам було запропоновано зобразити себе та свою майбутню дитину будь-якими матеріалами (фарби, туш, олівці, олія тощо) та засобами (абстрактне, реальне зображення дитини). Оцінюючи тест, урахувано наявність образів матері та дитини, зміст образу дитини, її вік, наявність

стосунків між матір'ю й дитиною (психологічна дистанція, емоційна спрямованість, благополучний стан, невпевненість у собі, тривожність, конфліктність і ворожість). Якісні характеристики відносин визначено за формальними ознаками малюнка, прийнятими у психодіагностиці (якість лінії, розташування на аркуші, деталі малюнків тощо). За цими показниками виділено групи респондентів, які мають внутрішню соціально-емоційну готовність до пізнання нової системи відносин «мати – дитя», нового образу – батька, здатність до рефлексії майбутнього образу батька й компетенцій у сфері перинатального розвитку, а також власного емоційного стану (незначні симптоми тривоги, невпевненості, конфліктності).

Тест «Вільний малюнок» (М. Ланцбург та ін.) був модифікований. Мета тесту полягала у вивченні рівня рефлексії в усвідомленні своєї значущості в розвитку особистості дитини в перинатальний період та потреби самоосвіти й самовиховання. Тест проведено в групі та індивідуально, кожен реципієнт отримує аркуш паперу, фарби (нетоксичну гуаш або акварель), пензлики та банку з водою. Інструкція: «Ви бачите перед собою фарби. Візьміть ті, що Вам подобаються, та малюйте». Тим, хто не може, дається така інструкція: «Якщо ви не знаєте, що малювати, малюйте смуги». Автори, які закінчили малюнок, отримують наступний аркуш, поки зберігається бажання малювати. Ті, хто закінчив малюнок, стають до обговорення: розповідають про свої почуття, стосунки, самооцінки під час малювання. На звороті автор підписує малюнок та вказує послідовність розвитку зображення на папері. Аналіз малюнків здійснюють за колірним співвідношенням, за інтенсивністю штриха, за графічним малюнком ліній, за емоційним ставленням до зображеного.

Третє завдання дослідження було спрямоване на вивчення змісту та технологій педагогічної освіти в аспекті наявності в ньому контенту перинатальної педагогіки й можливості використання його у вихованні перинатальної культури здобувачів вищої освіти. Завдання виконано за допомогою методів порівняльного аналізу освітніх та навчальних програм із педагогічних дисциплін, узагальнення одержаних даних, спостереження за процесом викладання педагогічних дисциплін.

Аналіз змісту освітніх і навчальних програм педагогічних дисциплін та технологій їх викладання здійснено в таких аспектах:

1. Ступінь і характер змісту педагогічної освіти в питаннях виховання перинатальної культури й розвитку дітей у перинатальний період та ранньому дитинстві в предметному блоці дисциплін.

2. Особливості застосування викладачами ЗВО технологій, що забезпечують розвиток компетентностей здобувачів вищої освіти в питаннях перинатального та раннього розвитку дітей, виховання у здобувачів вищої освіти перинатальної культури.

3. Співвідношення обсягів годин із дисциплін дошкільної педагогіки та обсягів годин, що відображають питання перинатальної культури та виховання дітей раннього віку. Ґрунтуючись на аналізі наукового поняття «перинатальна культура», як сукупності світоглядних ідей та поглядів суспільства, що виражаються в наявних звичаях та традиціях, на процеси планування сім'ї, вагітності, народження дитини та дитинства, як засобу оздоровлення та зміцнення сім'ї, було визначено поняття даного феномену та його критерії. Поняття «перинатальна культура здобувачів вищої освіти» розуміємо як складову загальної культури людини, що дає змогу усвідомити цінності материнства, батьківства, які визначають життя та здоров'я дитини; здоров'я батьків і дитини в перинатальному періоді, що складається на основі освоєння компетенцій у питаннях перинатального розвитку дитини, розуміння культури і традицій свого народу у вихованні дітей, ціннісному ставленні до дитини; розвитку здатності зберігати власне здоров'я, активно змінювати внутрішній та зовнішній світ своєї життєдіяльності; готовності усвідомити державну й моральну значимість, відповідальність за ранній розвиток та виховання дитини як основи збереження здорового генофонду нації.

Перинатальну культуру визначає виникнення почуття професійної та батьківської відповідальності, яка виховується під час розуміння значущості системи «мати – дитя», становлення компетенцій про перинатальний розвиток дитини, набуття досвіду зберігати власне здоров'я заради здоров'я дитини. Відповідальність дорослих за дитину в перинатальний період розвитку – усвідомлення дитини як найвищої цінності в житті матері та батька, сім'ї, роду, суспільства, держави; прояв турботи у збереженні її життя та здоров'я; прояв любові, турботи, терпіння, шанобливого ставлення до дитини, що впливають на розвиток у малюка адекватних самооцінки, самоповаги, почуття гідності, упевненості й самостійності.

Виклад основного матеріалу. Аналіз фундаментальних базових понять «культура», «виховання», «перинатальний розвиток» дав змогу розробити критерії та показники перинатальної культури здобувачів вищої освіти. Оскільки виховання культури особистості завжди базується на системі знань, компетентностей, ерудиції

людини, було запроваджено як один із критеріїв перинатальної культури – «компетенції» в питаннях перинатального розвитку дитини та цінності системи «мати – дитя», що закладає основи здоров'я дитини. У педагогічній науці «компетентність» визначають як:

- таку, що базується на знаннях, інтелектуально та особистісно зумовлену соціально-професійну життєдіяльність людини;
- інтегративну «властивість особистості»;
- «знання, уміння, навички, а також способи та прийоми їх реалізації в діяльності, спілкуванні, розвитку (саморозвитку) особистості (діяльнісна та комунікативна компетентність)»;
- «спосіб навчитися щось робити, набувати професійної кваліфікації, справлятися з різними численними ситуаціями та працювати в групі»;
- фіксування набутих якостей особистості, «володіння людиною відповідною компетентністю, що містить її особисте ставлення до неї та предмета діяльності»;
- системна єдність, що інтегрує особистісні, предметні та інструментальні (зокрема комунікативні) особливості та компоненти;
- система професійно значущих якостей, знань, умінь та навичок, об'єднаних гуманно-ціннісним ставленням до учнів, індивідуалізовано творчим підходом до праці, постійною націленістю на особистісне й професійне вдосконалення, яке у своїй сукупності утворює педагогічну культуру педагога (Бабина, 2020; Гуцан, 2018; Делор, 1996; Мухайченко, 2019).

Поняття «компетентність» має не лише когнітивну та операційно-технологічну складові, а й мотиваційну, етичну, соціальну та поведінкову. Воно охоплює результати навчання (знання та вміння), систему ціннісних орієнтацій, звички тощо.

Оскільки в дослідженні було визначено поняття компетенції як складової компетентності, виявили такі дефініції компетенції, як-от: коло питань, з якими людина добре обізнана, про які може розумно судити та ефективно працювати в їхній галузі; якості особистості, її здатності найбільш універсально використовувати, застосовувати отримані знання і навички; особисті якості й досвід, які має людина: знання, освіта, підготовка та інші особисті характеристики, які дозволяють їй ефективно виконувати свою діяльність»; характер соціальної взаємодії та спілкування (Вороніна, 2017; Ляшенко, Жук, 2015).

Ми визначили критерії та показники перинатальної культури, представлені компетенціями, потребами, здібностями, що

забезпечують дієвість здобувачів вищої освіти у формуванні в батьків почуття відповідального батьківства.

У представленому дослідженні критерій компетенції представлений показниками: когнітивна компетенція про перинатальний розвиток дитини, особливості розвитку та виховання дитини в ранньому дитинстві; комунікативна компетентність – способи спілкування матері з дитиною в перинатальний та ранній період розвитку, орієнтовані на збереження життя і здоров'я дитини; ціннісно-смілова компетентність – усвідомлення дитини як цінності життя сім'ї, роду, суспільства, держави, значущості здоров'я матері для здоров'я дитини, сенсу перинатального періоду життя дитини для її подальшого розвитку.

До критеріїв перинатальної культури зараховано потребу, здатність особистості до виховання почуття відповідального батьківства. Потреба особистості є визначальною в її розвитку, за твердженням низки авторів, – це передумова діяльності; єдина спрямованість особистості та мотивація до діяльності; адекватні спонукання; задоволення потреб; відсутність благ, цінності, які спонукають людину їх досягти.

У цьому дослідженні потребу розуміємо як спрямованість особистості на самоосвіту в питаннях перинатального та раннього розвитку дитини, на самозбереження власного здоров'я, на надання допомоги батькам у створенні здорової, благополучної сім'ї. Показниками потреб у самоосвіті є способи досягнення інформації про самооздоровлення (харчування, гімнастика, тренінги, консультації), емоційно-психічна саморегуляція, створення емоційно-позитивної системи відносин «мати – дитя», здорового середовища життєдіяльності, систематичне накопичення способів пізнань життєдіяльності, підтримка емоційно-комфортного стану, вербальні й невербальні способи комунікації в перинатальний та ранній період розвитку. Ми розуміємо потребу батьків у народженні дитини як генетично запрограмовану, у якій проектування та народження дитини є сенсом та значущим досягненням у житті сім'ї. На формування цієї потреби в батьків спрямована підготовка здобувачів вищої освіти в закладі вищої освіти під час освоєння перинатальної педагогіки.

Критерієм перинатальної культури є також здатність особистості, яка в науці визначається як: закріплена в індивіді система суспільних психічних діяльностей, зумовлена досягненнями людської культури та її подальшим просуванням; індивідуально-психологічні особливості

Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2022, № 1 (115)
людини; активне позитивне ставлення до діяльності, що актуалізує
механізм, який забезпечує розвиток особистості за певних умов.

У процесі дослідження критерій здатність розуміється як активне
ставлення особистості до себе та іншого, що визначає її активність у
соціокультурних та освітніх умовах. Показниками даного критерію
виступають ставлення педагога, батька до дитини як особистості, що
розвивається, до здоров'я матері як цінності, забезпечення здоров'я й
життя дитини, рефлексія компетенцій і почуття батьківства, що зумовлює
народження у свідомості відповідальності до дитини, сім'ї в
перинатальний та ранній період розвитку.

У дослідженні здатність характеризували за допомогою
показників:

- оцінювати – значимість себе як суб'єкта, здатного сприяти
розвиткові дитини в перинатальний період, збереженню здоров'я
матері як основи здоров'я дитини;

- рефлексувати – ступінь відповідальності за збереження
здоров'я дитини в перинатальний період, усвідомлення своєї
соціокультурної цінності як суб'єкта самовиховання, значущість матері
у забезпеченні здоров'я дитини;

- відкривати – сенс збереженої, оздоровчої, виховної,
розвивальної діяльності педагога, батьків.

Критерій здатність до «рефлексії» базувався на поняттях
«рефлексії», як-от:

- джерело чуттєвого, емпіричного пізнання, коли
«спостереження індивіда спрямовуються на внутрішні дії свідомості»,
це «спостереження розуму, спрямоване на свою діяльність», коли
розум поділятиметься на спостерігача й того, за ким спостерігаємо;

- джерело вищого знання, яке є результатом абстрагування та
узагальнення (John Locke, 2014).

У ситуації конкретної діяльності вихідними імпульсами для
виникнення рефлексії є такі: неможливість провадити діяльність
відповідно до наявних норм, неуспіх у діяльності, невідповідність
результатів поставленим цілям, відсутність необхідного матеріалу тощо.
Це породжує розрив між компонентами діяльності, її припинення та
активізацію механізмів усвідомлення. Рефлексивна діяльність
спрямована на вирішення завдань, коли не спрацьовують традиційні
методи й засоби. У нашому випадку здобувач вищої освіти, який
отримує педагогічну професію, потрапляє в «ситуацію розриву» – між
особистістю майбутнього педагога й особистістю майбутнього батька, де

лише здатність рефлексувати визначить успіх діяльності та пошук, як стверджує О.С. Анісімов, нових норм життя, зразків культури і способів буття (Шрамко, 2017). Людина, яка рефлексує, здатна до перетворювальної діяльності, саморозвитку, що вимагається від відповідального батька. Функція рефлексії саме полягає в тому, щоб побудувати нову діяльність, виділити в ній певні нові утворення, які могли би служити засобами побудови нових процесів діяльності – батьківства. Процес гуманізації, що пронизує діяльність сучасної вищої школи, вимагає підвищеної рефлексії свідомості в пізнанні людиною самої себе. Тому виховання здібності до рефлексії – педагогічний ресурс, найважливіший засіб виховання перинатальної культури, культури мислення батьків і шлях реалізації гуманістичної парадигми освіти. Залучення механізмів рефлексії до виховного процесу закладу дошкільної освіти дасть змогу подолати особистісну кризу, що виникла, забезпечити зміну позиції майбутніх батьків.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, перинатальна педагогіка як складова теорії та методики дошкільної освіти, яка відсутня в сучасній педагогічній освіті, відкриває нові можливості в розвитку компетенцій майбутніх спеціалістів як шлях досягнення якості освіти; забезпечує виховання перинатальної культури здобувачів вищої освіти як майбутніх педагогів, здатних надавати допомогу батькам у вихованні почуття відповідальності, здатності рефлексувати над цінностями перинатального періоду в розвитку дитини та батьківства на ранніх етапах розвитку малюка.

Діагностичний компонент моделі освітнього середовища виховання перинатальної культури здобувачів вищої освіти є системою діагностичних методик, спрямованих на вивчення компетенцій у питаннях перинатального розвитку дитини, її раннього виховання, своєї значущості та відповідальності за виховання особистості; потреб у самоосвіті й саморозвитку перинатальної культури, в оволодінні способами підтримки свого здоров'я як основи здоров'я дитини; здібностей рефлексувати над особистісною значимістю у збереженні здоров'я дитини в перинатальний період її розвитку.

У дослідженні визначено критерії перинатальної культури: потреба, компетенції, здатність особистості до виховання почуття відповідального батьківства. У нашій розвідці критерій компетенції представлений показниками: когнітивна компетенція про перинатальний розвиток дитини, особливості розвитку та виховання дитини в ранньому дитинстві; комунікативна компетентність –

способи спілкування з дитиною в перинатальний і ранній період розвитку, орієнтовані на збереження життя та здоров'я дитини; ціннісно-сміслова компетентність – усвідомлення дитини як цінності життя сім'ї, роду, суспільства, держави, значущості здоров'я матері для здоров'я дитини, сенсу перинатального періоду життя дитини для її подальшого розвитку. Потребу визначаємо як спрямованість особистості на самоосвіту в питаннях перинатального й раннього розвитку дитини, на збереження власного здоров'я та здоров'я дитини, досягнення блага у створенні здорової і благополучної сім'ї. Здатність особистості сприймаємо як основу виховання почуття відповідального батьківства. Здатність до рефлексії дозволяє оцінити свою готовність забезпечувати життєво значущу діяльність для життя та здоров'я дитини – охоронну, оздоровчу, виховну, розвивальну.

Розробка критеріїв та показників перинатальної культури здобувачів вищої освіти ґрунтувалася на теоретичних положеннях педагогів та психологів, згідно з якими поняття особистість сприймаємо як суб'єкт соціальних відносин та діяльності, компетенції – як здатність якісно досліджувати знання в певній сфері, здатності – як позитивне ставлення до діяльності та потребу – як спрямованість особистості. Професійну педагогічну освіту визначаємо як ефективний шлях розвитку компетенцій у сфері перинатальної педагогіки та виховання перинатальної культури здобувачів вищої освіти. Такі завдання актуалізуємо в межах державної політики України з вирішення демографічної кризи, що виникла в суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА

- Бабина, Т. Г. (2020). Философские основы формирования профессиональной и педагогической культуры. *Psychologie a pedagogika. Moderní věda*, 9, 53-59 (Babina, T. G. (2020). Philosophical foundations for the formation of professional and pedagogical culture. *Psychologie a pedagogika. Moderní věda*, 9, 53-59).
- Вороніна, А. В. (2017). *Термінологічний словник з дисципліни «Економіка праці й соціально-трудова відносини» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 073 «Менеджмент» усіх форм навчання*. Кам'янське, ДДТУ (Voronina, A. V. (2017). *Terminological dictionary from the discipline "Labor Economics and Social-Labor Relations" for students of higher education of the first (bachelor's) level in the specialty 073 "Management" of all forms of education*. Kamianske, DDTU).
- Гуцан, Л.А. (2018). Трудове виховання молодших школярів в умовах сучасного освітнього середовища: матеріали звіт. наук.-практ. конф. Ін-ту проблем виховання НАПН України за 2018 рік «Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал» (м. Київ, 18 квітня 2018 р.) НАПН. м. Івано-Франківськ. Україна, (сс. 59-66) (Gutsan, L. A. (2018). *Labor education of junior schoolchildren in the modern educational environment: Pceedings of*

- scient.-pract. conf. of the In-te of the problems of education of the NAPS of Ukraine for 2018 "Modern education process: essence and innovative potential" (Kyiv, April 18, 2018) NAIR. Ivano-Frankivsk. Ukraine, (pp. 59-66)).*
- Делор, Ж. (1996). *Образование: сокровище доклад Международной комиссии по образованию для XXI века, представленный ЮНЕСКО (основные положения)*. Paris (Delors, J. (1996). *Education: a hidden treasure Report of the International Commission on Education for the 21st Century presented by UNESCO (outline)*. Paris).
- Демірджі, Т. В. (2016). *Розвиток ідентичності дитини в умовах прийомної сім'ї* (дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07). НАПН України, Київ (Demirdzhi, T. V. (2016). *Development of the child's identity in the conditions of a foster family* (PhD thesis). NAPS of Ukraine, Kyiv).
- Тестові технології оцінювання компетентностей учнів: посібник* (2015) / за ред. Ляшенка О. І., Жука Ю. О. Київ: Педагогічна думка (*Test technologies for assessing the competencies of students: a manual* (2015) / ed. Liashenko, O.I., Zhuka, Yu. O. Kyiv: Pedagogical thought).
- Шрамко, І. А. (2017) Соціальна підтримка вагітних жінок та матерів-годувальниць. *Теоретичні і прикладні проблеми психології, 3 (44), Том 3, 182-192* (Shramko, I. A. (2017). Social support for pregnant women and nursing mothers. *Theoretical and applied problems of psychology, 3 (44), Volume 3, 182-192*).
- John Locke (2014). *An essay concerning human understanding*. Ware, Hertfordshire: Wordsworth Editions.
- Topical issues of higher and secondary education (2019). *Topical issues of higher and secondary education: Monograph* / The editorship of Professor Oleg Mykhailychenko. Saarbrücken, Deutschland. Germany: LAP LAMBERT Academic Publishing.

SUMMARY

Voloshenko Maryna. Diagnostic component of the level of competencies of students of socioeconomic specialties in perinatal culture issues.

The article considers formation of perinatal culture of students in order to raise responsible parents for the child, who are ready to consciously perform their parental functions. The analysis of the results of diagnostic research was conducted. It is aimed at studying the level of competencies in the field of perinatal culture of students, identifying the needs of students in mastering new competencies in the field of perinatal pedagogy and perinatal child development, studying the content and technology of pedagogical education, its use in the education of perinatal culture of students. The research criteria are defined – personality as a subject of social relations and activities, competencies as the ability to qualitatively research knowledge in a particular field, ability as a positive attitude to activity and need as a personality orientation. The diagnostic component reflected the tasks of the ascertaining stage of the experiment, methods of studying the level of perinatal culture of students and justification of the choice of diagnostic methods. The analysis of theoretical and methodological problems of perinatal pedagogy and education of perinatal culture of students allowed to actualize issues in the field of perinatal and early development, the importance of pedagogical education of parents to form in them a sense of responsibility for life and health.

Key words: reflection, perinatal pedagogy, perinatal culture, cognitive, communicative, value-semantic competences.